

כלכלה

ואשק

ענף הרפת ב-12 קיבוצים
בשנת תשל"א — 1970/71
במרחב לשכת ההדרכה, רעננה

מבוא

המדריך האזורי לגידול בקר, מר נתן פוקס
פרסם חוברת נאה בנושא הנ"ל, * גדושת טבלאות
ועקומות לרוב עם מבוא וסיכום קצרים ותמציתיים.
במבוא הוא כותב:

„שתי מטרות לחומר המוגש (בפרטים רבים
ורב צדדיים על כל משק ומשק, המעתיק):
(א) לסייע למשק למנוע שגיאות בעתיד;

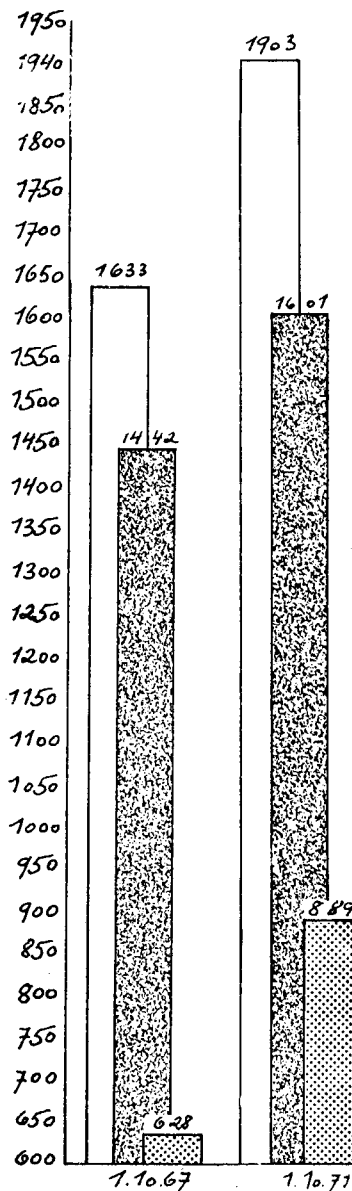
* סיכום מקצועי וכלכלי של רפת החלב, במשק השייך
תופי באזור רעננה, תשל"א — מארס 1972.

הרכב העדר בתחילת תשל"ב
והתפתחותו במשך 4 שנים

מספר הפרות גדל ב-270 ראש — 16.5%
מספר העגלות גדל ב-159 ראש — 11%
מספר העגלים גדל ב-261 ראש — 41.6%
העדר כולו גדל ב-690 ראש — 18.6%

□ עדות
■ עגלות
■ עגלים

8.85 מיליונים, גדל הייצור ב-2.19 מיליון ליטר חלב — 19.8%.

התנובה הממוצעת השנתית לפרה באזור כולו עלתה ל-6,209 ליטרים עם 3.19% שומן בתשל"א, לעומת 5,721 ל"י בתשכ"ח, עלייה ב-488 ליטר — 8.53%. התנודה — בין 5,105 ליטר עם 3.20% שומן לבין 7,165 ל"י עם 3.30% אחוז השומן הממוצע באזור — 3.20.

תנובת החלב הממוצעת באזור עודנה בפיגור בהשוואה לתנובה הממוצעת הארצית שבביקורת. הממוצע באזור — 6,209 ליטר = 6,395 ק"ג, ואילו בביקורת — 6,563 ק"ג. אל נכון צריך להשוות את התנובה המדוברת בה — שהיא בקי"בוצים בלבד — לתנובה הארצית שבקיבוצים ומשקים השיתופיים. והיא — לפי סיכומי ספר העדר — 6,895 ק"ג עם 3.19% שומן, ואילו באזור רע"ננה הממוצע לפי אותם הסיכומים — 6,645 ק"ג, 3.20% שומן.

ייצור בשר, ממוצע באזור (במשקים שמדובר בהם): לפרה — 64 ק"ג, לעגלה — 230 ק"ג, ולעגל — 355 ק"ג.

העגלים נמכרו בגיל ממוצע של 428 יום (391—483), במשקל ממוצע של 469 ק"ג (440—491). תוספת משקל יומית ממוצעת (אחר גיכוי משקל לידה) — 998 גרם (926—1,083). הנתונים הללו הם מ-7 משקים בלבד.

תצרוכת המזון לייצור ק"ג בשר כולל קיום — 5.85 יח"מ (לפני שנה 5.71).

ב) לשמש חומר עזר לתכנון הענף לעתיד הקרוב והרחוק גם יחד".

בדבריו הוא מפנה תשומת לבם של המשקים ל-: „הפסדים ביונקים, שיעורי ההמלטות וה-יצאה, אחוז השומן, הוצאות מזון לפרה, ועוד". להלן אביא מסיכומי הנתונים ההשוואתיים שביטבלאות בעד 2 ועד 4 שנים. אני אתגדר בנתוני תשל"א, בעיקרם, תוך הדגשת ההתפתחות במספרים, כמויות ואחוזים.

1. עירי החלב

12 המשקים הקיבוציים באזור רעננה מנו בממוצע בשנת תשל"א 1,816 פרות, הגדלה ב-230 פרות — 14.5% בהשוואה לשנת תשכ"ח — 1,586 פרות (ראה הציור בעמוד הקודם). הרכבו של העדר כולו בתחילת שנת תשל"ב היה: 1,903 פרות, 1,691 עגלות, 889 עגלים, ס"ה מנה העדר 4,393 ראשי בקר. מספר הפרות בממוצע בכל עדר קיבוצי בשנת תשל"א היה 148.2, לעומת 130 בתשכ"ח, הגדלה ממוצעת ב-18.2 פרות — 14%. התנודה במספר החולבות בעדרים השונים היתה בתחילת תשל"ב בין 118 ל-235. היציאה של הפרות הסתכמה באזור כולו ב-24.4%, בתנודה בין 15.4% ל-39.7%.

2. ייצור חלב ובשר

הייצור הכללי של חלב הסתכם בתשל"א ב-11.04 מיליוני ליטרים, בהשוואה לתשכ"ח —

3.

אחוזי ההמלטות ותמותה בוולדות, ממוצעים ל-12 המשקים באזור

ס"ה הפסד בוולדות עד גמילה (כולל בהמלטה), %	תמותת יונקים לאחר לידהם בחיים, %	וולדות מתים בהמלטה, %	המלטות תאומים, %	מספר ההמלטות לפרה בממוצע השנתי	אחוזי ההמלטות מפרות	
					מהממוצע השנתי	בהתחלה השנה
12.4	6.4	6.4	2.4	1.13	85.7	79.6
15.3—6.8	11.3—0.5	9.6—4.0	5.5—0	1.24—0.94	89.5—77.4	89.4—69.4

4. הזנה, מזונות ומחירים

תצרוכת המזון הסתכמה בעודף ממוצע (ב-12 העדרים) מעל הנורמטיבית ב-8.1% (מ-0.2—15.7).

הרכב המזון —

בתערובת, סחיט ס"ס, גרגרי כותנה ולתת בירה	65.0%
שחת, קש ופסולת כותנה	7.7%
תחמיץ וירק	20.6%
שונות, כולל תחליפי חלב	6.7%
ס"ה	100 %

המחיר הממוצע ליח"מ — 30.3 אגורות (27.6—31.5). בתש"ל היה המחיר הממוצע 28.2 אג', ההתייקרות ב-2.1 אג' — 7.45%.

פרט למספוא גס קנוי, יוחדו במשק 3.4 דונמים שטחי מורע לחשבון כל פרה, כולל גידול. 1.62 ד' מהם נזרעו בשטחי בעל ו-1.78 ד' — בשלחין.

המחירים למיני המזון השונים ראה בצירוף 2, בעמוד הבא.

התצרוכת במזון לייצור ליטר חלב (ב-7 מש"קם בלבד, בהם נהוג רישום נפרד) — 0.82 יח"מ (0.75—0.94). החישוב הנורמטיבי נעשה לפי:

2,100 יח"מ לקיום והכנה,
1,800 יח"מ לעגלה,
2,000 יח"מ לעגל,
0.4 יח"מ לייצור ליטר חלב.

5. עבודה ותמורתה

מספר ימי העבודה לפרה, בממוצע ב-12 המש"קים — 14 (11.4—18.8).

המחיר ליום עבודה בשנת תשל"א חויב ב-40 ל"י (35 ל"י בתש"ל).

אשר לממוצע ימי העבודה לפרה אצטט את המחבר מדברי המבוא שלו: „לסעיף זה אין מכנה משותף", והוא רצה לומר בזה, שהרישום

שונה במשקים. באחד — הוא ללא עבודה במספוא, באחר נזקף קציר המספוא לחשבון הרפת ויש גם שכל העבודה במספוא נזקפה לחשבון הרפת (כמו 18.8 י"ע). אלא שהדבר מתבטא לב-סוף במחירי המספוא המודגמים בצירוף ב', במעט ימי עבודה לפרה — המספוא יקר יותר, חיוב הרפת בימי העבודה במספוא — המחיר למספוא זול יותר.

6. ההכנסה השנתית מפרה

ערך התפוקה לפרה — מחלב, בשר, עליית ערך האיננוטר וזבל — הסתכם בממוצע ב-4,540 ל"י, ב-320 ל"י יותר מאשר בתש"ל — 7.33%.

התשומה הממוצעת השנתית לפרה (כולל הגי"דול) עלתה ב-3,149 ל"י, לעומת 3,359 ל"י בתש"ל, הקטנת ההוצאות ב-210 ל"י — 6.22%.

העודף ברוטו — התמורה להון, ניהול, הוצאות כלליות ועבודה — מסתכם ב-1,400 ל"י לפרה. התמורה בעד עבודה — 560 ל"י (40 ל"י × 14). נשאר — לפי זה — עודף מצומצם למדי, בסך של 840 ל"י לכיסוי שאר הסעיפים, שהסתיימו בהפסד במשקים מספר. התנועה בעודף ברוטו לפרה, לאחר ניכוי שכר העבודה, נעה בין 324 ל"י לבין 1,085 ל"י.

ערך התפוקה לכל 1,000 ליטרים חלב עלה ב-731 ל"י, בממוצע.

הוצאות משתנות לכל 1,000 ליטר חלב עלו ב-502 ל"י, בממוצע.

ערך התפוקה לכל לירה בהוצאות על מזון הסתכם ב-1.95 לירות.

ערך התפוקה לכל לירה בהוצאות משתנות הסתכם ב-1.45 לירות.

כל המספרים הנ"ל מצביעים על מצב כלכלי דחוק בענף הרפת במשקי הקיבוצים באזור רע-ננה.

ח. עפרוני